

U onkologiji ne smeju da postoje liste čekanja

Drastični rast broja obolelih od raka

Sonja Todorović | 19. 03. 2011.

U onkologiji ne bi smele da postoje liste čekanja, ali do početka terapije ponekad prođe i šest meseci. Za to vreme tumor može da se poveća i do osam puta, a što je još gore, postoji velika opasnost da se bolest brzo proširi na druge organe, kaže prof. dr Slobodan Čikarić, predsednik Društva za borbu protiv raka.

Pacijenti ponekad čekaju i šest meseci na zračenje

Dr Čikarić ove tvrdnje potkrepljuje i podatkom da od malignih bolesti u Srbiji umre za 27 odsto više ljudi nego pre osam godina. Samo za godinu dana od raznih oblika raka umrlo je 21.000 ljudi, najnoviji su podaci koje je iznelo Društvo za borbu protiv raka. Na godišnjem nivou, to je čak 3.500 više nego prethodnih godina.

- Nije isto čekati na zamenu veštačkog kuka i za operaciju karcinoma grlića materice. Kada se pacijentkinja kod koje je otkriven karcinom dimenzija jedan kubni centimetar stavi na listu čekanja, kroz šest meseci tumor će se povećati osam puta. Istovremeno se povećavaju i krvni i limfni sudovi koji ga hrane. Na taj način se osam puta povećava šansa da se ćelije raka putem limfe i krvotoka prošire na druge organe i tako se metastaze razvijaju u plućima ili mozgu - objašnjava doktor Čikarić.

Posle šest meseci čekanja, pacijentkinji kojoj je otkriven tumor terapija možda više ne može pomoći.

- Zračenjem će biti uništen primarni tumor, ali se tada razvijaju metastaze koje u tom trenutku nije moguće videti. U tom slučaju zračnom terapijom samo se omogućava njihovo dalje širenje. Zbog toga u onkologiji nema čekanja - objašnjava prof. Čikarić i ističe da je idealno da od otkrića tumora pa do terapije prođe samo mesec dana.

S druge strane, direktor Instituta za onkologiju i radiologiju Srbije dr Zoran Rakočević tvrdi da je situacija sa listama čekanja mnogo bolja nego što je to bilo pre godinu dana.

- Liste su značajno smanjene, i to zahvaljujući reorganizaciji posla. Ne postoji čekanje za palijativno zračenje, gde se tretiraju pacijenti kod kojih postoje metastaze na mozgu. Ne čekaju ni oni koji idu na kombinovanu terapiju, odnosno na zračenje i hemoterapiju. Ista situacija je i u segmentu gde je prvo potreban hirurški tretman, a kasnije i hemoterapija. Jedino gde se čeka jeste za radioterapiju, prvenstveno za karcinom dojke. Idealno vreme u kome treba da se obavi lečenje je četiri do šest nedelja od otkrivanja. Sedam odsto pacijentkinja sa rakom dojke na radioterapiju čeka dve do tri nedelje duže - tvrdi dr Rakočević.

I predsednik Udruženja onkoloških hirurga Srbije dr Momčilo Inić smatra da situacija u onkologiji nije ružičasta. On je naveo da je rešenje ovog problema otvaranje novih objekata te namene jer je Beograd, kako je rekao, ostao na kapacitetima od pre 30 godina, kada je imao 300.000 stanovnika manje.

- Ovo nije rad, već izgaranje zaposlenih koji u dve smene i kroz dežurstva pokušavaju da odgovore na sve zahteve pacijenata. Stepenn hitnosti u onkologiji postoji i trudimo se da poštujemo propise Evropske asocijacije onkoloških hirurga, barem kada je hirurgija u pitanju. Godišnje uradimo oko 7.500 hirurških zahvata. Međutim, kapaciteti su mali. Radimo u skućenom prostoru, što je i za pacijente ponižavajuće - kaže dr Inić.

Po poslednjim podacima, maligne bolesti, koje su drugi uzročnik smrti kod nas, odmah iza kardiovaskularnih oboljenja, otkrivene su kod 36.000 stanovnika Srbije.

Iako su u Srbiji povećana izdvajanja za radioterapiju i za onkološke lekove, rak je u mnogim slučajevima ipak brži. Stručnjaci to objašnjavaju činjenicom da su mnoge vrste karcinoma sve agresivnije, ali i da se kod nas ova bolest često otkriva već u poodmakloj fazi. Zato su prevencija, blagovremeno otkrivanje i lečenje tri ključne oblasti strategije za prevenciju raka.

- U toku godine mamografiju treba uraditi kod milion i po žena. Za to nam treba 150 mamografa i rendgen tehničara koji će samo to da rade, kao i radiologa koji mogu nalaze da pročitaju. Mi smo do sada skrining raka dojke uradili kod 30.000 žena. Pokušaj je vredan pomena, ali efekat je slab - objašnjava prof. dr Čikarić.